

واکویه‌های صنفی برای ددرسره‌های خبرنگار بودن

و حالا الهه…

حالا در تحریریه «شرق» و هم‌میهن و چند تحریریه در استان‌های کردستان، اصفهان و سیستان‌وبلوچستان چند صندلی خالی است. صندلی خبرنگارانی که به گفته وکلایشان و خانواده آنها و همچنین اهالی تحریریه‌ها هرچه کرده‌اند در چارچوب قانون و دستورات رسانه‌شان اتفاق افتاده است. الهه محمدی، خبرنگار حوزه زنان، یکی از همان‌هایی است که از روز پنجشنبه بازداشت شده و صندلی‌اش در روزنامه هم‌میهن خالی شد…

صفحه ۱۰

شنبه ۹ مهر ۱۴۰۱ • ۴ ربیع‌الاول ۱۴۴۴ • ۱ اکتبر ۲۰۲۲ • سال بیستم • شماره ۴۳۸۴ • ۱۲ صفحه • ۱۰۰۰ تومان

در «شرق» امروز می‌خوانید: ترافیک در رسیدگی قضائی، حسین ماهینی پشت پنجره بسته، قانون اساسی راه دستیابی به آرامش سیاسی و اجتماعی را نشان داده است و **یادداشت‌هایی از مهدی زارع**، محمود فاضلی **سر مقاله**

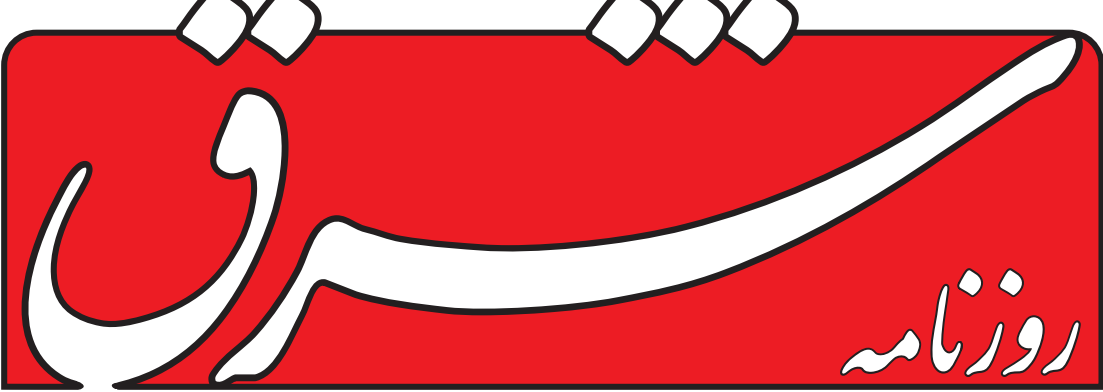
دگرگونی زیبایی‌شناسی سیاست

احمد غلامی

اگر نقش کاتالیزورها را در اعتراضات اخیر کنار بگذاریم، این اعتراضات عوامل و ریشه‌های بنیادی دیگری هم دارد. یکی از این عوامل تبعات ناخواسته شکل‌گیری مجلس یازدهم و انتخابات ریاست‌جمهوری ۱۴۰۰ است. شورای نگهبان و نهادهای دیگر درصدد برآمدند این دو انتخابات را به زعم خود از گزند دوقطبی‌های رایج در انتخابات پیشین در امان نگه دارند. آنها تصور می‌کردند قوه مقننه و مجریه یکدست با پشتیبانی شورای نگهبان فرصتی فراهم خواهد آورد تا بسیاری از تنش‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی را مدیریت کنند. اما چندان طول نکشید که آنان بی بردند با اینکه اوضاع بر وفق مراد است، کارها جور در نمی‌آید. آرای نه‌چندان قابل‌قبول مجلس و دولت، ناکارآمدی را بیش‌ازپیش عیان کرد. مصاف بر اینکه این دو نهاد انتخابی که باید اصلتشان بر آرای مردم باشد، نابهنگام بودند؛ چراکه تضادها و تناقض‌های جامعه را نمایندگی نمی‌کردند. تضادها و تناقض‌هایی که خصیصه جامعه مدرن است. دوران مدرن دوران ناآرامی‌هاست و تفاوت‌های اساسی جامعه مدرن با جامعه سنتی، همین همزیستی مسالمت‌آمیز ناآرامی‌هاست. به تعبیر نیکلاس لومن، دنیای مدرن دنیای سنتی نیست و دنیای سنتی نیز دنیای مدرن نیست. در حداقل‌های این دو چیزی به نام تفاوت وجود دارد که منشأ رخدادهاست. این تفاوت‌ها، تفاوت‌های خلاقانه است. تفاوت‌هایی که از دل «این آن نیست» بیرون می‌آید، یعنی اصالت نه با «این» و نه با «آن» است. اصالت با «نیست» است. در این منفیت و تفاوت، توانی وجود دارد که به هویت‌ها شکل می‌دهد. همان چیزی که در اعتراضات اخیر رخ داده و دولت و مجلس که باید تجلی اراده مردم باشند، قادر به ادراک آن نیستند.

شاید یکی از عوامل اتفاقات اخیر این باشد که دولت سیزدهم و مجلس یازدهم از دل تناقضات و تعارضات جامعه سر برنیآورده‌اند و دیگر آنکه زیبایی‌شناسی آنان در سیاست بسیار فرسوده و ازریخت‌افتاده است. به تعبیر رانسیر، «زیبایی‌شناسی کوشش برای زیستن در یک جهان حسی متفاوت است». تأکید اینجا بر «تغییر حسی» است. حسی که جهان ما را عوض می‌کند و بعد از این تغییر به‌ندرت کسی می‌تواند به جهان سابق خود بازگردد. عوامل متعددی در تغییر احساس و ادراک آدمی مؤثرند، اینک این تغییر احساس و ادراک در نسلی رخ داده که نه‌تنها مجلس و دولت بلکه نهادهای دیگر هم قادر به درک و دریافت آن نیستند. اگر دولت‌های پیشین این اقبال را داشتند که برخاسته از تناقضات و تنازعات اجتماعی باشند، دولت رئیسی این امکان را نداشت که حتی طبقه‌ای از نمایندگان کنده که به او رای داده‌اند، چراکه این طبقه به‌واسطه وفاداری به یک ایدئولوژی، آرای خود را در حمایت از هر رئیس‌جمهوری که مورد اعتماد بیشتر نظام است، به صندوق می‌اندازد. امر اجتماعی خواسته یا ناخواسته در ایران دولت‌محور بوده است و اگرچه این دولت‌محوری آسیب‌هایی جدی به جامعه زده است، تاکنون از رهگذر جابه‌جایی دولت‌ها- البته پیش از دولت رئیسی- تناقضات و تعارضات جامعه کنترل شده است، یعنی بار تغییرات و تحولات اجتماعی و انقلاب احساسات و عواطف مردم را دولت‌ها به دوش می‌کشیدند، گرم نقش آنها در این زمینه بایستاده بوده باشد. دولت خاتمی فشار برای باور به دموکراسی و جامعه مدنی را بازتاب داد و دولت احمدی‌نژاد حرارت جریان‌ات مذهبی و انقلابی را سرد کرد و دولت روحانی، دولت خسته از منازعه بود که با نوید بازگشایی اقتصادی و رابطه با جهان خاکستر حوادث ۸۸ را بر یاد داد. اما دولت روحانی در بازگشایی اقتصادی توفیق چندانی نداشت و به اعتراضات دی ۹۶ و آبان ۹۸ منجر شد. در این سال‌ها بود که این باور شکل گرفت که اقتصاد زیربناست و اگر بتوان اندکی توفیق اقتصادی به دست آورد، جامعه به سمت آرامش گام خواهد برداشت. این خطای محاسباتی علت وجودی دولت رئیسی شد. غافل از اینکه یک جابه‌جایی کوچک در رویکرد جامعه رخ داده و مسائل اجتماعی زیربنای جامعه شده است. هشت سال دوران ریاست‌جمهوری خسته و عبوس روحانی که اغلب وزرایش تک‌تکورات‌های بازنشسته بودند، چنگی به دل نمی‌زد و روحانی نیز در سیاست‌ورزی آردش را بیخته و الکش را آویخته بود. دولت روحانی شور و شوقی سیاسی نداشت و پاسخ‌گوی تحولات زیربوستی جامعه نبود و نسلی همچون آب زیر کاه می‌خزید که به‌ندرت کسی می‌توانست حضورش را تشخیص دهد. همه‌چیز به اقتصاد گره خورده بود اما ناگهی در برآورده‌ساختن تحولات اقتصادی شتاب فزاینده‌ای به مطالبات اجتماعی داد، مطالباتی که نه‌تنها به آنها پاسخ داده نمی‌شد بلکه دولت سیزدهم سعی در نادیده‌انگاشتن آنها داشت. همین بی‌اعتنایی به دگرگونی حسیات اجتماعی و اعتماد به حامیان، تله‌ای بود برای دولت رئیسی تا در اوج ناباوری و هنگام دو سفر خارجی مهم به تاجیکستان و سازمان ملل با صدفای روبه‌رو شود که برایش آشنا نبود. اینک پرسش اساسی اینجاست که آیا اشتباه محاسباتی در مواجهه با مسائل اجتماعی، کار دست دولت رئیسی داده است، یا این نیرنگ تاریخ است که گریبان هر دولت دیگری را هم می‌گرفت.

شنبه ۹ مهر ۱۴۰۱ • ۴ ربیع‌الاول ۱۴۴۴ • ۱ اکتبر ۲۰۲۲ • سال بیستم • شماره ۴۳۸۴ • ۱۲ صفحه • ۱۰۰۰ تومان

گزارشی از فراز و فرودهای دوباره برنامه جامع اقدام مشترک و عقب‌نشینی‌های جدید

برجام دوباره درجا زد؟

طرح‌های پیرزی

گزارش تیتریک را در صفحه ۲ بخوانید

شماره ۱۲ صفحه ۱۰۰۰ تومان

در سوگ آرش عاشوری‌نیا، عکاس برجسته خبری، همکار و همراهی که آرמיד

چو مرغ شب خواندی و رفتی

عاشوری‌نیا در سال ۲۰۰۵ برنده جایزه فوتبالگیز

و در سال ۲۰۰۶ برنده جایزه ویژه خبرنگاران بدون مرز شد

بیا داشت‌هایی از: احمد پوری، علی اصغر سیدآبادی، پوریا عالمی

«سلام آرش، مرگ اصلا به تو نیامد» این جمله‌ای بود که روشن نوروزی از عکاسان و دوستان آرش عاشوری‌نیا در مراسم خاکسپاری این عکاس جوان و شناخته‌شده بیان کرد تا واقعیتی بزرگ را یادآوری کند. بسیاری از کسانی که با این عکاس شناخته‌شده آشنایی داشتند، بر همین نکته تأکید می‌کردند و باور این هجران و مرگ برایشان بسیار سخت بود. عاشوری‌نیا تنها ۴۲ سال داشت که بر اثر یک حادثه درگذشت. او را با پرتره‌هایش از چهره‌های شناخته‌شده فرهنگ و اندیشه مانند ابتهاج، شجریان، میرحسین موسوی و… می‌شناسیم اما شاید این تنها بخشی از فعالیت‌های ماندگار او در زمینه عکاسی در ایران معاصر بود.

این گزارش را در صفحه ۱۲ بخوانید

یادداشت

عکسی که از همه فیلترها عبور کرد

سیدجمال هدایانطبانیزورار

چه بپذیریم، چه نپذیریم، فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی بخش جدایی‌ناپذیر زندگی روزمره ما شده است. تصویری که به فضای مجازی و فناوری اطلاعات به‌عنوان پدیده‌ای فانتزی، غیرضروری یا احیاناً مسبب انحرافات و بحران‌های اجتماعی می‌نگرد، تصویری از روی سادگی است. این موضوع آن‌قدر روشن است که توضیح و ذکر مثال برای آن توضیح واضحات است. بی‌گمان دستگاه‌هایی که بر انسداد فضای مجازی پافشاری می‌کنند، به این حقیقت واقف‌اند که کار و زندگی مردم، نه‌تنها در ایران بلکه در همه جهان بر چنین بستری استوار است و انسداد دائمی آن محال و ادامه چنین رویه‌ای خطایی فاحش است که سرمایه اجتماعی دولت را فرومی‌کاهد. اگر بخواهیم مثال ملموسی درباره این تجربه بزнім، به متنی باید اشاره کنیم که آذری جهرمی، وزیر سابق ارتباطات، با این مضمون منتشر کرد: «... بنده با همه تجاربی که دارم به شما عرض می‌کنم، این مسیر تعامل با فضای مجازی قطعاً غلط است و آزموده را آزمودن خطاست. امروز و در مهرماه ۱۴۰۱ میزان آسیب‌های اجتماعی با به دیگر سخن آمار هر آنچه عاملش فضای مجازی شمرده شده (طلاق، اعتیاد، ناآرامی‌های اجتماعی و سیاسی) را یادداشت کنید و مسال آتی با این رویکرد اعمالی شما به فضای مجازی آنها را مجدد سنجش کنید. از دید بنده به احتمال بسیار زیاد، شرایط بدتر خواهد بود؛ چراکه عامل مدنظر فضای مجازی نیست. از آن سو یقیناً میزان درخورتوجهی از سرمایه اجتماعی دولت از دست خواهد رفت؛ کسب‌وکارهای زیادی نابود خواهند شد و بسیاری از مردم از حقوق اولیه خود محروم می‌شوند. امیدوارم تصمیم‌های واقع‌بینانه‌ای اتخاذ شود». اینها یافته‌ها و تجربیات یکی از وزرای کابینه قبلی است که ناصحانه خطاب به نهادهای تصمیم‌گیر درباره انسداد فضای مجازی منتشر شده است؛ اما نکته جالب‌تر تصویر متفاوتی بود که آذری جهرمی همراه این متن منتشر کرد؛ تصویر معنی‌داری که با سررووضع رسمی و متعارف دولتمردان فعلی و سابق تفاوت داشت و انبوهی از مخاطبان، از طیف‌های مختلف اجتماعی را با خود همراه کرد تا با پیام‌های خود به این تصویر واکنش نشان دهند؛ عده‌ای شوخی کردند، عده‌ای احوالپرس ، عده‌ای درددل، در حقیقت این تصویر بود که بیش از متن دیده شد و به رویت مردم در اقصانقاط کشور رسید.

ادامه در صفحه ۵

خبر

حمله مسلحانه به یک کلانتری در زاهدان

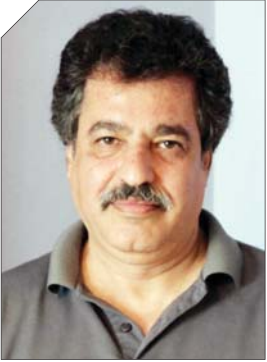
ظهر دیروز تعدادی از افراد مسلح ناشناس به کلانتری ۱۶ زاهدان حمله کردند که براساس اخبار اولیه تعدادی از عابران و مأموران مجروح شدند و به گزارش فارس حداقل دو نفر کشته شدند. همچنین به گزارش ایسنا، به دنبال این حمله شورای تأمین سیستان‌وبلوچستان ضمن صدور اطلاعیه، مردم را به حفظ آرامش دعوت کرد. در اطلاعیه شورای تأمین سیستان‌وبلوچستان آمده است: افرادی که ساعتی پیش قصد داشتند با تیراندازی اوضاع شهر را ناامن کنند، با هوشیاری و واکنش نیروهای امنیتی و انتظامی اوضاع کنترل شده است.همچنین در این اطلاعیه از مردم خواسته شده ضمن حفظ آرامش خود از نزدیک شدن به اماکن و محل‌های تجمعی خودداری کنند. شورای تأمین از مردم سیستان‌وبلوچستان تقاضا کرده است به شایعاتی که هم‌اکنون از سوی معاندان در حال انتشار است، توجه نکنند. براساس این گزارش، در این حمله ترویستی در زاهدان تعدادی از توریست‌ها به یک کلانتری حمله و آن را به رگبار بستند که به گفته یک منبع آگاه در این عملیات ترویستی تعدادی از پرسنل انتظامی کلانتری مجروح شده و به بیمارستان‌های زاهدان منتقل شدند. همچنین این منبع آگاه گفته است پیش از این عملیات ترویستی هم تعدادی از نمازگزاران نماز جمعه اول هشتن زاهدان به خیابان آمده بودند. یک نمازگزار گفت: مولوی

گفت وگو با علیرضا رئیسان در حواشی یک پرسش؛ آیا فیلم فارسی درحال احیا است؟

غلبه سینمای حاشیه‌ای بر سینمای اجتماعی ایران

شرق: علیرضا رئیسبان عموماً در تمام سال‌های حضورش در سینما تلاش کرده تا دغدغه‌هایش را به تصویر بکشد و نگران فاصله طولانی‌ای که بین ساخته‌های سینمایی‌اش ایجاد می‌شود، نیست. در عین حال چهره‌ای است که نظراتش را شفاف و بی‌پرده درباره مسائل کلان سینما مطرح می‌کند…

صفحه ۱۱

شنبه ۹ مهر ۱۴۰۱ • ۴ ربیع‌الاول ۱۴۴۴ • ۱ اکتبر ۲۰۲۲ • سال بیستم • شماره ۴۳۸۴ • ۱۲ صفحه • ۱۰۰۰ تومان

در «شرق» امروز می‌خوانید: ترافیک در رسیدگی قضائی، حسین ماهینی پشت پنجره بسته، قانون اساسی راه دستیابی به آرامش سیاسی و اجتماعی را نشان داده است و **یادداشت‌هایی از مهدی زارع، محمود فاضلی**

درحالی‌که درآمد سرانه ایرانیان کاهش داشته دولت درصدد افزایش درآمدهای مالیاتی است

نقطه کور مالیات

شماره ۱۲ صفحه ۱۰۰۰ تومان

مجلس آماده همکاری با دولت برای ایجاد بستر اعتراضات قانونی است

شماره ۱۲ صفحه ۱۰۰۰ تومان

وزارت صمت در دوراهی ادغام و تفکیک

شماره ۱۲ صفحه ۱۰۰۰ تومان

گفت‌وگوی «شرق» با «محسن شهنازدار» انسان‌شناس و پژوهشگر مسائل قومی

نه به فدرالیسم

شماره ۱۲ صفحه ۱۰۰۰ تومان

یادداشت

تدبیر باید

محمدتقی فاضل‌میبدی

فردوسی در شاهنامه می‌گوید: جهان سربر سه حکمت و عبرت است/ چرا بهره ما همه غفلت است. پیش از فردوسی، امام علی فرمود: واعتر بما مضی من الدنيا ما بقی منها؛ یعنی گذشته دنیا را وسیله عبرت برای آینده قرار بده. فان بعضها شبیه بعضا. چراکه برخی رویدادها با گذشته شباهت دارد (نامه ۶۹، نهج‌البلاغه). در این چهل‌وچند سالی که از عمر انقلاب گذشته، ملت ایران شاهد رویدادهایی بوده که مسئولان از برخی از آنها درست عبور نکردند یا با هزینه‌های زیادی عبور کردند و درنهایت فرصت‌هایی از دست رفته است. فرصت‌های سیاسی و اقتصادی که از دست رفت، بازگشت به آن، هزینه‌های بیشتری می‌طلبد. به قول پروین اعتصامی: آمد طیب بر سر باین خویش لیک/ فرصت گذشته بود و مداوا اثر نداشت. در چند سال اخیر چندین حرکت اعتراضی در کشور صورت گرفت. متأسفانه هر اعتراض بعدی تندتر و خشن‌تر و احیاناً با شعارهای رادیکال‌تر بود. چرا این داستان تمام نشد و شاید هم تمام نشود. البته امیدواریم هرچه زوتر کشور به ثبات و آرامش برگرده؛ شوریختنا اما دولتمردان، همیشه اعتراض‌ها را از چشم دشمن خارجی دیدند و نفوذ و پایگاه کشورهای بیگانه را در کشور قوی دانستند. اگر در اعتراض‌های نخست با رویکرد کارشناسی و آسیب‌شناسی به مسئله نگاه می‌شد و مشکلات مردم که عمدتاً اقتصادی بود، حل می‌شد، کار کشور به اینجا کشیده نمی‌شد. گریم اعتراض‌های خیابانی تمام شد، با خروج فوج‌فوج جوانان از کشور چه باید کرد؟ با آسیب‌های رو به افزایش اجتماعی و فسادهای زیر پوست جامعه چه می‌کنیم؟ با وجود این تورم‌های افسارگسیخته که منشا هر فسادی است، چه باید کرد؟

ادامه در صفحه ۵

انالله و انا الیه راجعون

جناب آقای دکتر محمد علی اکبری

درگذشت مادر گرامیتان را به شما و خانواده محترم تسلیت عرض می‌کنیم. از درگاه الهی صبر و شکیب برای جنابعالی و غفران و آمرزش برای آن مرحومه مسئلت داریم که در جوار حضرت حق آرمیده است.

مهرداد احمدی شیخانی، حسین پایا، علی پایا، رضا تهرانی

سعید حجاریان، مهرداد حجتی، هادی خانیکی

مهدی رحمانیان، عبدالعلی رضایی، احمد ستاری

عباس عبدی، حسین عمادی، محمدجواد غلامرضا کاشی

بهروز گرانپایه، محسن گودرزی، حجت‌الله میرزایی

احمد میدری، کامبیز نوروزی، حسین واله، عبدالرسول وصال